

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Σάββατο 20 Φεβρουαρίου, 11:00-12:30

«Ο δωρητής Δημοσθένης Αγραφιώτης και η τέχνη της εποχής του»
ομιλητές: Διονυσία Γιακουμή, Μανόλης Καρτεράκης, Δημοσθένης Αγραφιώτης
Συζήτηση

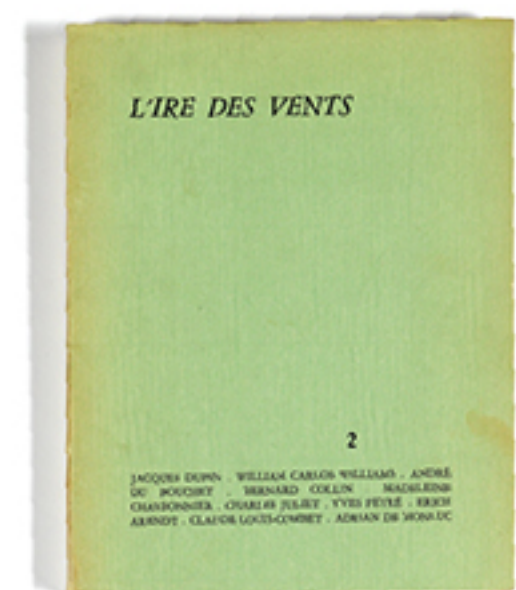
Σάββατο 27 Φεβρουαρίου, 11:00-12:00

Από το ελληνογαλλικό αρχείο του Δημοσθένη Αγραφιώτη (Α' Μέρος)
«Η αποκλειστικότητα της κριτικής στη γαλλική επιθεώρηση *Critique*»
ομιλητής: Βαγγέλης Μπιτσώρης, Συγγραφέας-Μεταφραστής
«Κριτική και Επιστήμες του Ανθρώπου»
ομιλητής: Γιώργος Αραμπατζής, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Συζήτηση

Σάββατο 20 Μαρτίου, 11:00-12:30

Από το ελληνογαλλικό αρχείο του Δημοσθένη Αγραφιώτη (Β' Μέρος)
«Το Διεθνές κέντρο ποίησης *Μασσαλία* (CipM) και το περιοδικό *Le Cahier du Refuge*»
ομιλήτριες: Κατερίνα Γούλα, Μεταφράστρια
Φανή Σωφρονίδου, Διδάσκουσα μετάφρασης
Σχόλιο του Δημοσθένη Αγραφιώτη για τη συλλογή των περιοδικών του
Συζήτηση

Οι εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας zoom, στον σύνδεσμο που θα εμφανίζεται στον ιστότοπο του μουσείου, στην ενότητα «Εκθέσεις».

Επιμέλεια έκθεσης:

Διονυσία Γιακουμή, Δρ Ιστορίας της τέχνης-Επιμελήτρια, Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου
Μανόλης Καρτεράκης, Ιστορικός τέχνης-Επιμελητής, Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου
Συνεργάστηκαν επίσης από το Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου:
Ζωή Χαραλαμπίδου, Μουσειολόγος
Ναταλία Παυλάτου, Οικονομικές-Διοικητικές υπηρεσίες

ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΥ 6, ΑΝΩ ΙΛΙΣΙΑ, 157 71 • ΤΗΛ: 210 7487657, 210 7777601
e-mail: info@gounaropoulos.gr, website: www.gounaropoulos.gr

Χορηγοί επικοινωνίας

ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟ Γ. ΓΟΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
Γ. Γουνατο

διάλογοι, αλληλοδράσεις

Ελληνογαλλικό αρχείο Δημοσθένη Αγραφιώτη

17 φεβρουαρίου - 31 μαρτίου 2021

Η ψηφιακή παρουσίαση της έκθεσης θα είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του μουσείου, στην ενότητα «Εκθέσεις», από την Τετάρτη 17 Φεβρουαρίου 2021

Η δωρεά του Δημοσθένη Αγραφιώτη στο Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου

Η δωρεά του Δημοσθένη Αγραφιώτη στο Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου εντάσσεται στη μακροχρόνια και ουσιαστική σχέση ανάμεσα στην ελληνική και τη γαλλική τέχνη και διανόηση. Η σχέση αυτή διαφαίνεται και μέσα από την καλλιτεχνική πορεία του ίδιου του Γιώργου Γουναρόπουλου. Ο ζωγράφος ακολούθησε το παράδειγμα πολλών ανθρώπων των γραμμάτων και των τεχνών της γενιάς του, και από το 1919 μέχρι το 1932 έζησε στο Παρίσι, όπου όχι μόνο ολοκλήρωσε την εικαστική του παιδεία αλλά και διαμόρφωσε το προσωπικό του μορφοπλαστικό ιδίωμα. Χρόνια αργότερα, το Παρίσι έγινε πόλος έλξης για έναν νέο επιστήμονα, τον Δημοσθένη Αγραφιώτη, ο οποίος, επηρεασμένος από τις κοινωνικοπολιτικές ζυμώσεις και τις ιδεολογικές-φιλοσοφικές αναζητήσεις της δεκαετίας του 1960, στράφηκε προς την ποίηση και τα εικαστικά, και έγινε ένας από τους πιο ριζοσπαστικούς εκπροσώπους της σύγχρονης τέχνης.

Ο Αγραφιώτης –όπως και ο Γουναρόπουλος– διαμορφώθηκε ως άνθρωπος, διανοούμενος και καλλιτέχνης με προσλαμβάνουσες κυρίως από την Ελλάδα και τη Γαλλία. Η δωρεά του προς το Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου είναι επομένως ιδιαίτερης σημασίας. Η δωρεά περιλαμβάνει δύο έργα του καλλιτέχνη, ντοκουμέντα της διεθνούς, πολυσχιδούς δραστηριότητάς του και μια σειρά από γαλλικές περιοδικές εκδόσεις. Συγκεκριμένα, πρόκειται για 147 τεύχη του περιοδικού *Critique*, 173 τεύχη του *Le Cahier du Refuge* και μικρό αριθμό άλλων εκδόσεων.

Το μηνιαίο περιοδικό *Critique*, του ιστορικού εκδοτικού οίκου Les Éditions de Minuit, πρωτοκυκλοφόρησε το 1946 με ιδρυτή τον Georges Bataille και εξακολουθεί να αποτελεί μέχρι σήμερα βήμα για τη διεθνή λογοτεχνική, φιλοσοφική και γενικότερα πνευματική πρωτοπορία. Πρόκειται για ένα περιοδικό γενικού προβληματισμού, με αφετηρία τις τρέχουσες εκδόσεις βιβλίων. Έχει παρουσιάσει θέματα και συγγραφείς από όλο τον κόσμο και έχει φιλοξενήσει άρθρα και μελέτες από και για διανοητές, όπως οι Roland Barthes, Michel Foucault, Jean-François Lyotard και Gilles Deleuze. Διαχρονικά το *Critique* παρουσιάζει ένα πανόραμα των ιδεών που διαμόρφωσαν τα φιλοσοφικά συστήματα και τις θεωρητικές προσεγγίσεις σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το *Le Cahier du Refuge* αποτελεί ένα δελτίο (bulletin) και ταυτόχρονα ένα υποδειγματικό μέσο τεκμηρίωσης της δραστηριότητας του cirM Centre international de poésie Marseille (Διεθνές κέντρο ποίησης Μασσαλία). Το Κέντρο, που άρχισε να λειτουργεί το 1990 με πρωτοβουλία του ποιητή και τότε αντιδημάρχου της πόλης Julien Blaine, στοχεύει στην προβολή της ποίησης σε όλες της τις εκφάνσεις και σε όλους τους τομείς της τέχνης, μέσα από την παρουσίαση ενός ευρέως φάσματος καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων από τη διεθνή πειραματική σκηνή.

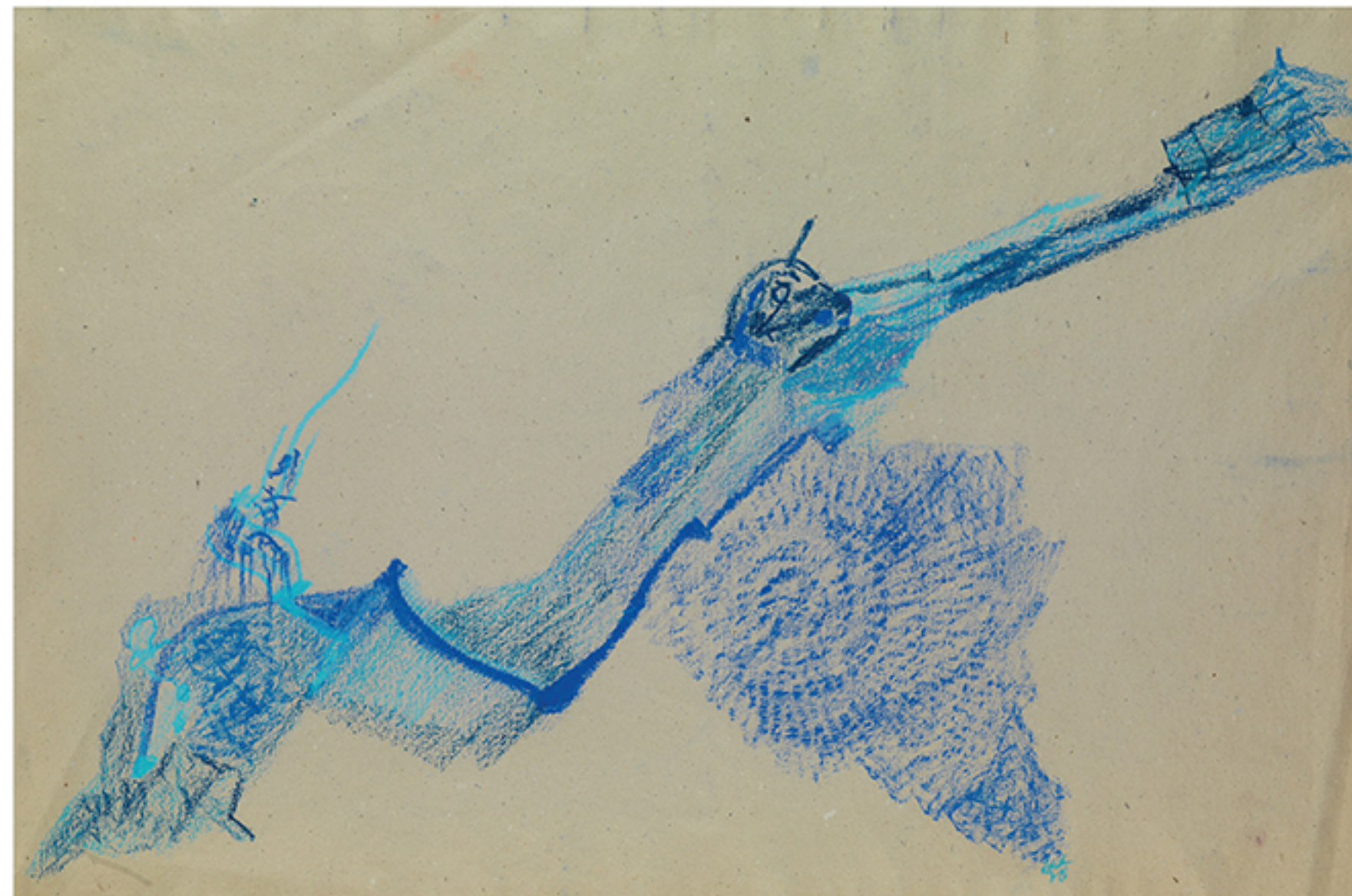
Το περιοδικό *L'Arc* κυκλοφόρησε από το 1958 μέχρι το 1986 και στα 100 τεύχη του παρουσίασε ενδελεχή αφιερώματα σε εξέχουσες μορφές του παγκόσμιου πολιτισμού. Το *Action poétique* (1950-2012) συνέδεσε την ποίηση με την ιδεολογία και τους αγώνες της γαλλικής Αριστεράς. Τα *L'ire des Vents* (1978-1987) και *Argile* (1973-1981) αποτελούν προσεγγιζόμενες συλλεκτικές εκδόσεις που συνδυάζουν την ποίηση με τα εικαστικά. Το *Galerie l'Ollave. Préoccupations* (1994-2016) υπήρξε ένα δυναμικό forum για τη σύγχρονη τέχνη στο πλαίσιο και των εκθέσεων που διοργάνωνε η ομώνυμη γκαλερί. Τέλος, το *Lithiques*, που πρωτοκυκλοφόρησε το 1985, είναι ένα περιοδικό αφιερωμένο στην επιστήμη αλλά και την αισθητική του λίθου, με μια ιδιαίτερη ευαισθησία ως προς τη φωτογραφία και εκτυπώσεις που αγγίζουν την τελειότητα.

Διονυσία Γιακουμή
Δρ Ιστορίας της τέχνης-Επιμελήτρια

Διανοητικό τοπίο 1979
σινική μελάνη σε χαρτί
29x45 εκ.

Διανοητικό τοπίο 1978
παστέλ σε χειροποίητο χαρτί (από ύφασμα)
από το Amalfi της Ιταλίας
51x77,5 εκ.

Μια δωρεά ως ποιητική χειρονομία

Η πρόταση δωρεάς από τον ποιητή και καλλιτέχνη διαμέσων, Δημοσθένη Αγραφιώτη, προς το Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου κατατέθηκε στις 18 Μαΐου 2019. Αφετηρία στάθηκε η συμμετοχή του στην αφιερωματική έκθεση για τα 130 χρόνια από τη γέννηση του ζωγράφου Γιώργου Γουναρόπουλου και τα 40 χρόνια από την ίδρυση του ομώνυμου Μουσείου (*Ποίηση: ζωγραφία λαλούσα. Hommage à Gounarou*), όπου αναδείχθηκε η σύμπλεξη ζωγραφικής-ποιητικής στο έργο του Γουναρόπουλου και ειχειρήθηκε μία «συνομιλία» με αντίστοιχα έργα Ελλήνων καλλιτεχνών. Η δωρεά περιλάμβανε δύο ζωγραφικά έργα του Αγραφιώτη, μέρος του προσωπικού του αρχείου, μαζί με γαλλόφωνα περιοδικά λόγου και τέχνης και σχετικά βιβλία που είχε στην κατοχή του. Όπως διατύπωνε ο καλλιτέχνης, στόχος του ήταν «να αποδώσει τιμή στην ελληνογαλλική παιδεία του ζωγράφου Γουναρόπουλου». Με την υπ' αρ. 36/2019 Απόφαση το Διοικητικό Συμβούλιο του Μουσείου αποδέχτηκε τη δωρεά. Έκτοτε το υλικό παραλήφθηκε και ακολούθησαν οι εργασίες καταγραφής του.

Τι μπορούμε να ανακαλύψουμε από το περιεχόμενο του αρχείου Αγραφιώτη, αλλά και μεταξύ των γραμμών του υλικού της δωρεάς του; Με μια εμφανή ανάγνωση, διατρέχουμε μέσα από τεκμήρια εκθέσεων, εκδόσεων, δακτυλογραφημένων κειμένων, προγραμμάτων συμποσίων και καλλιτεχνικών φεστιβάλ και λοιπών φυλλαδίων –κυρίως σε ελληνικά και γαλλικά–, από τη δεκαετία του 1980 μέχρι τις μέρες μας, τα «επίμονα» ίχνη της πολυπρισματικής ποιητικής διαδρομής του καλλιτέχνη. Μία πλούσια διαδρομή, η οποία εκτείνεται πέρα από τη συγγραφή, στην οπτική ποίηση, τη mail art, τη φωτογραφία, την περφόρμανς και τα νέα μέσα, αλλά και στη διοργάνωση ελληνογαλλικών ποιητικών μεταφραστικών συναντήσεων ή στη συμμετοχή σε ειδικά φεστιβάλ, σε εκθέσεις και εκδόσεις για την τέχνη και την ποίηση, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Μια διαδρομή που αναμφίβολα αναδεικνύει τη μαχητική ορμή του Αγραφιώτη για την υπεράσπιση της ποίησης σε όλες της τις εκφάνσεις, ως υπερβατικού τρόπου σκέψης αλλά και ως δια-γλωσσικού μέσου.

Για τον Έλληνα καλλιτέχνη, ο οποίος ανδρώθηκε διανοητικά στη Γαλλία, θα πρέπει να εκτιμήσουμε ότι η θεώρησή του για την ποίηση ανατροφοδοτούνταν στη Γαλλία, ως σταθερά φιλόξενη χώρα για τις τέχνες, αλλά και ως χώρα διαρκούς παιδείας της σύγχρονης σκέψης και αναζήτησης της έκφρασης. Το γεγονός αυτό διαφαίνεται τόσο από το αρχείο του όσο και από τα γαλλόφωνα βιβλία, και ιδιαίτερα τα περιοδικά που ο ίδιος διάβαζε, συνέλεγε ή συνεργαζόταν. Και αν το προσωπικό του αρχείο, όπως και η όλη δωρεά, όχι μόνο προσδιορίζει τον καλλιτέχνη ως επιλεγμένη μνήμη, αλλά και τον εμπεριέχει ως ιστορικό υποκείμενο, μπορεί επίσης να χαρίσει στον φιλοπερίεργο μελετητή ευρύτερες πληροφορίες για τη σχέση ποίησης και εικαστικών κατά τις τελευταίες δεκαετίες, ιδιαίτερα στον ελληνόφωνο και γαλλόφωνο χώρο.

Μανόλης Καρτεράκης
Ιστορικός τέχνης-Επιμελητής

Οι εκδόσεις της δωρεάς είναι καταχωρημένες στη βιβλιοθήκη του Δήμου Ζωγράφου ως «Βιβλιοθήκη Μουσείου Γουναρόπουλου», συλλογή «Αρχείο-Βιβλιοθήκη Δημοσθένη Αγραφιώτη»